

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران

مرکز مدیریت بحران

برنامه استراتژیک گروه مهندسی بهداشت محیط

دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

تهیه و تنظیم: گروه بهداشت محیط دانشکده بهداشت

فهرست

شماره صفحه	عنوان
۳	پیشگفتار
۴	معرفی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند
۴	معرفی دانشکده بهداشت
۵	گروه مهندسی بهداشت محیط
۵	اهداف و رسالات
۶	وظایف شغلی یک مهندس بهداشت محیط
۷	ارزش ها و باور های گروه مهندسی بهداشت محیط
۸	دوره فعالیت های آموزشی
۸	فعالیت های پژوهشی
۹	اقدامات صورت گرفته
۹	اقدامات در دست انجام برای آینده
۱۰	مقاطع تحصیلی
۱۰	اعضاء هیات علمی و گروه مهندسی بهداشت محیط
۱۱	تعداد دانشجویان تحصیلات تکمیلی
۱۱	نقاط قوت
۱۲	نقاط ضعف
۱۲	فرصت ها

پیشگفتار:

گروه مهندسی بهداشت محیط در صدد است با استعانت از خداوند متعال و تلاش و همت اعضای گروه با بهره گیری از سرمایه‌های مادی و معنوی موجود، طی ۳ سال آینده ضمن حفظ جایگاه خود به عنوان یکی از گروه های منسجم و کارآمد در سطح دانشگاه های علوم پزشکی کشور در زمینه های آموزشی و پژوهشی، به عنوان یکی از مراکز تاثیر گذار در اقدامات و تصمیمات کلان کشور در زمینه بهداشت محیط ایفای نقش نماید. در همین راستا در نظر دارد سایر گرایش های رشته بهداشت محیط را راه اندازی نماید. در راستای تحقق اهداف نقشه جامع علمی کشور و سیاست های راهبردی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه علوم پزشکی ایران، گروه مهندسی بهداشت محیط در نظر دارد با بهره‌گیری از توانمندی های اعضای هیئت علمی، کارشناسان و دانشجویان با بهترین کیفیت ممکن، انجام MPH و ظرفیت های موجود در دسترس، به تربیت دانشجویان در مقاطع کارشناسی ارشد، دکتری و حمایت از طرح های پژوهشی بنیادی-کاربردی و پایان نامه ها در زمینه مهندسی بهداشت محیط، برگزاری کارگاه ها و دوره های تخصصی، همکاری با سایر گروه های آموزشی و مراکز تحقیقاتی دانشکده و دانشگاه، همکاری با گروه ها و سایر مراکز و نهادهای ملی و بین المللی، برگزاری سمینارها و همایش های علمی-تخصصی، برگزاری نشست ها و سخنرانی های علمی، برگزاری جلسات ژورنال کلاب، انتشار مقالات و کتب تخصصی با رعایت صداقت، امانت و عدالت اجتماعی در جهت توسعه پایدار بپردازد.

گروه بهداشت محیط

معرفی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند:

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بیرجند یک دانشگاه علوم پزشکی در شهر بیرجند واقع در استان خراسان جنوبی است. این مرکز در سال ۱۳۶۴ زیر نظر دانشگاه علوم پزشکی مشهد تاسیس و شروع به فعالیت نمود. تا اینکه در سال ۱۳۶۵ توانست بصورت یک دانشکده مستقل و در نهایت هم در سال ۱۳۷۲ به دانشگاه علوم پزشکی ارتقا یابد و بعنوان متولی امر بهداشت و درمان در استان خراسان جنوبی شناخته شود. هم اکنون این مرکز شامل ۱۰ دانشکده آموزشی فعال به همراه ۱۴ بیمارستان و مرکز پزشکی، آموزشی و درمانی می باشد که در آن بیش از ۲۸۰۰ دانشجو در حال تحصیل و همچنین ۲۰۰ عضو هیئت علمی در آن از این مرکز در نشریات و ISI مشغول به فعالیت می باشند. تاکنون ۱۵۵۰ مقاله علمی و ۱۱۰۰ مقاله همایشهای داخلی و خارجی منتشر شده است

معرفی دانشکده بهداشت

دانشکده بهداشت با سابقه حدود ۲۲ سال ، از ابتدا به عنوان گروه بهداشت زیر نظر آموزشکده پیراپزشکی ، و پس از مراحل پذیرش دوره های کارشناسی رشته های علوم بهداشتی منجمله کارشناسی بهداشت عمومی، کارشناسی مهندسی بهداشت محیط و کارشناسی مهندسی بهداشت حرفه ای به صورت مستقل رسماً در مهرماه ۱۳۸۹ بعنوان دانشکده بهداشت از طریق وزارت متبوع پذیرفته گردیده است. و هم اکنون در رشته های:

کارشناسی ارشد آموزش بهداشت و ارتقا سلامت (از مهرماه ۱۳۹۱)

کارشناسی ارشد مهندسی بهداشت محیط (از مهرماه ۱۳۹۲)

کارشناسی پیوسته بهداشت حرفه ای

کارشناسی پیوسته بهداشت عمومی

کارشناسی پیوسته بهداشت محیط دانشجویی پذیرد. . از سال ۱۳۹۹ نیز با عنایت به موافقت های حاصل شده در گرایش مدیریت پسماند نیز پذیرش دانشجو خواهد داشت.

گروه مهندسی بهداشت محیط

اهداف و رسالت:

گروه مهندسی بهداشت محیط دانشگاه علوم پزشکی بیرجند قصد دارد با همیاری و همکاری مدیران دانشگاه و دانشکده، اعضای هیات علمی و همکاران، کلیه فعالیت های آموزشی پژوهشی خود را برای دوره های کارشناسی و کارشناسی ارشد با در نظر گرفتن نیازهای جامعه و بویژه نظام سلامت، سیاست های کلی سلامت ابلاغی مقام معظم رهبری، قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، بیانیه گام دوم انقلاب، سند تحول آموزش، اسناد بالادستی، ارزش ها، مسوولیت و پاسخگویی اجتماعی، کارآفرینی، فناوری و تولید ثروت، به علاوه حفظ ارزش های متعالی دین مبین اسلام، آموزش و پژوهش براساس دستاوردهای نوین و جوانب فراملی و اولویت های منطقه ای به شرح زیر تدوین نماید:

✓ تربیت دانش آموختگانی متعهد و با دانش و مهارت و مطابق با استانداردهای ملی و بین

المللی برای ایفای نقش خود در جامعه در راستای پاسخگویی به نیازهای بخش سلامت منطقه و

کشور

✓ تربیت دانش آموختگانی متعهد و با دانش و مهارت و کارآفرین و مطابق با معیارهای دانشگاه نسل

سوم

✓ تولید علم و فناوری در جهت اهداف عالیه ایران اسلامی و در زمینه های بهداشت و گسترش

مرزهای دانش روز دنیا متناسب با نیازهای واقعی جامعه

✓ ارائه خدمات آموزشی، پژوهشی، بهداشتی و زیست محیطی مبتنی بر اصول و ارزش های انسانی -

اسلامی

✓ مشارکت در تامین، حفظ و ارتقا سطح سلامت جامعه

✓ پاسخگویی به نیازهای در حال تغییر جامعه، حفظ روزآمدی دانش و ارتقاء توانمندی ها

و مهارت های حرفه ای فراگیران متناسب با تغییرات علمی و فناوری

✓ توجه به سیاست های کلی سلامت در سطح ملی و منطقه ای، نقشه جامع علمی کشور، سند

سلامت و سند تحول آموزش، اولویت های منطقه ای و معضلات بهداشتی جهانی

✓ آمادگی های علمی و عملی فراگیران جهت ورود به مقاطع بعدی

✓ تامین فضای فرهنگی و معنوی و نهادینه کردن ارزش های والای انسانی و اسلامی از جمله

ایمان، اخلاص، توکل و ایثار

وظایف شغلی یک مهندس بهداشت محیط بشرح ذیل داشته باشد:

❖ ایفای نقش موثر جهت ارتقاء سطح بهداشت و حل مشکلات زیست محیطی در قالب کار گروهی

❖ شناسایی عملیات و فرایندهای فیزیکی، شیمیایی و زیستی به منظور بهسازی محیط

❖ شناخت و بکارگیری وسایل، تجهیزات سنجش و اندازه گیری آلاینده ها

❖ طراحی سیستم های تصفیه و کنترل آلاینده ها در آب، فاضلاب و هوا و مواد زائد جامد

- ❖ -آشنائی با روش‌های ارزشیابی، پایش و مدیریت بهداشت محیط و محیط زیست
- ❖ شناخت قوانین، استانداردها و برنامه‌های کنترل آلودگی
- ❖ تولید علم در جهت پیشرفت ایران اسلامی
- ❖ پرورش و تربیت دانش‌آموختگانی با بالاترین کیفیت علمی و عملی ممکن
- ❖ آمادگی‌های علمی و عملی فراگیران جهت ورود به مقاطع بعدی
- ❖ گسترش تحقیقات و اولویت بندی فعالیت‌های پژوهشی در مسائل و مشکلات محیط زیستی و تلاش جهت ارائه راهکارهای مناسب
- ❖ پیگیری گام دوم انقلاب، سند تحول آموزش، اسناد بالادستی، ارزش‌ها، مسوولیت و پاسخگوئی اجتماعی، کارآفرینی، فناوری و تولید ثروت، به علاوه حفظ ارزش‌های متعالی دین مبین اسلام، آموزش و پژوهش براساس دستاوردهای نوین و جوانب فراملی و اولویت‌های منطقه ای

ارزش‌ها و باورهای گروه مهندسی بهداشت محیط دانشکده بهداشت :

بر اساس تعالیم عالی‌ه دین مبین اسلام در زمینه جایگاه انسان در خلقت و توجه به کرامت والای انسانی و بر اساس بند ۱۲ اصل سوم، اصل بیست و نهم و بند اول اصل چهارم و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مبنی بر تامین بهداشت جامعه و پی‌ریزی اقتصادی صحیح در زمینه بهداشت و همچنین اصل پنجاهم قانون اساسی جمهوری اسلامی در زمینه حفاظت از محیط زیست، متخصصین این رشته باور دارند که حفاظت از محیط زیست یک وظیفه انسانی، اخلاقی و دینی می‌باشد.

رشته بهداشت محیط تشکیل شده است تا با توجه به ارزش‌های حاکم بر جامعه و مقررات، قوانین، استانداردهای موجود و بر اساس دستاوردها، پیشرفت‌ها و تحولات منطقه‌ای و بین‌المللی برنامه‌های آموزشی جوانان مستعد و لایق کشور را در این زمینه و تخصصی ارائه نماید. دانش‌آموختگان این رشته

افراد متعهد، متخصص و کارآمدی هستند که قادرند شناسائی، پیشگیری و کنترل آلاینده‌های محیطی را از طریق برنامه ریزی طراحی، مدیریت، آموزش و اجرا در سطح مطلوبی انجام دهند.

دوره فعالیتهای آموزشی:

دوره کارشناسی پیوسته بهداشت محیط

دوره کارشناسی ارشد مهندسی بهداشت محیط

دوره کارشناسی ارشد مدیریت پسماند

فعالیت‌های پژوهشی:

در حال حاضر فعالیت های پژوهشی گروه در زمینه های زیر برنامه ریزی می گردد:

پایش آلاینده های گوناگون آب، هوا، خاک و مواد غذایی فرایندهای تصفیه آب و فاضلاب، طراحی تصفیه خانه

های آب و فاضلاب هری و صنعتی

سیستم های کنترل آلودگی هوا

ایمنی و کنترل مواد غذایی

مواد زائد جامد شهری و صنعتی و دفع بهداشتی آنها

سنجش و کنترل رادیو اکتیویته در محیط های گوناگون

ارزیابی اثرات توسعه بر محیط زیست

سنجش و کنترل آلودگی صوتی

مدیریت بهداشت محیط

ارزیابی سم شناختی محیط زیست

گروه h-index ارتقاء

سایر مسائل بهداشت محیط و محیط زیست

همچنین در چارچوب پایان نامه های دکتری و کارشناسی ارشد تحقیقات بنیادی و کاربردی متعددی در گروه

مهندسی بهداشت محیط انجام می شود.

اقدامات صورت گرفته:

راه اندازی رشته مدیریت پسماند

راه اندازی آزمایشگاه پسماند

تجهیز آزمایشگاهها

اقدامات در دست انجام برای آینده:

راه اندازی دکتری تخصصی (Ph.D.) در رشته مهندسی بهداشت محیط

راه اندازی مرکز تحقیقات تکنولوژی بهداشت محیط.

راه اندازی رشته سم شناسی محیط..

پیگیری جهت راه اندازی رشته آلودگی هوا

بازسازی و تجهیز آزمایشگاه شیمی و میکروبیولوژی آب و فاضلاب

بازسازی و تجهیز آزمایشگاه آنالیز دستگاهی

• تجهیز آزمایشگاه آلودگی هوا

• راه اندازی آزمایشگاه سم شناسی محیط

• تکمیل آزمایشگاه پسماند

• برنامه نیاز سنجی و جذب اعضای هیات علمی متخصص و مجرب در گروه برای ۵ سال آینده

مقاطع تحصیلی:

- کارشناسی ارشد بهداشت محیط
- کارشناسی ارشد مدیریت پسماند
- کارشناسی ارشد سم شناسی محیط
- دکترای مهندسی بهداشت محیط

اعضای هیئت علمی و گروه بهداشت محیط

ردیف	نام افراد	مرتبۀ علمی
۱	دکتر طاهر شهریاری	استادیار دکتری مهندسی محیط زیست
۲	دکتر علی نقی زاده	استاد بهداشت محیط
۳	دکتر رسول خسروی	استادیار دکتری PhD بهداشت محیط
۴	دکتر مریم خدادادی	دانشیار دکتری PhD بهداشت محیط
۵	دکتر فاطمه سهل آبادی	دکتری PhD مدیریت پسماند
۶	دکتر حدیقه دری	دکتری شیمی تجزیه
۷	مهندس مجتبی زاهدی	کارشناسی ارشد HSE
۸	مهندس محمد رضا نبویان	کارشناس ارشد بهداشت محیط
۹	مهندس افسانه افضلی	کارشناس ارشد بهداشت محیط
۱۰	مهندس سهیلا علیزاده	کارشناس ارشد سم شناسی محیط
۱۱	مرضیه مقنی	کارشناس ارشد میکروبی شناسی پزشکی

اعضای هیئت علمی موردنیاز گروه بهداشت محیط

تعداد اعضای هیئت علمی موردنیاز	گروه
۲ نفر	گروه مهندسی بهداشت محیط گرایش مهندسی بهداشت محیط
۵ نفر	گروه مهندسی بهداشت محیط گرایش مدیریت پسماند

دانشجویان تحصیلات تکمیلی در مقطع کارشناسی ارشد مهندسی بهداشت محیط

دانشکده بهداشت از مهرماه سال ۱۳۹۲ هرساله تعدادی دانشجوی بهداشت محیط در مقطع ارشد پذیرفته است که تعداد آنها به همراه تعداد فارغ التحصیلان این رشته تا به امروز ۱۴۰۳/۰۴/۱۱ در جدول ذیل آمده است:

تعداد دانشجویان در حال تحصیل	تعداد دانشجویان فارغ التحصیل شده	تعداد دانشجویان پذیرفته شده	کارشناسی ارشد	مهندسی بهداشت محیط
۱۸	۳۷	۵۵		

نقاط قوت (Strengths):

- توجه و حمایت مسئولین دانشگاه و دانشکده از گروه
- وجود مرکز تحقیقات تکنولوژی بهداشت محیط و امکان همکاری نزدیک با سایر مراکز تحقیقاتی دانشگاه
- امکان تعامل و همکاری خوب با معاونت بهداشتی
- توانایی برگزاری سمینارها و همایش های علمی در دانشکده و دانشگاه
- امکان و توانایی برگزاری کارگاههای آموزشی و پژوهشی در دانشکده و دانشگاه
- پذیرش دانشجویان تحصیلات تکمیلی در مقطع ارشد و دکتری
- حضور اساتید و اعضای هیئت علمی فرهیخته به صورت تمام وقت
- وجود آزمایشگاه جامع تحقیقات در دانشگاه
- وجود آزمایشگاههای مختلف از جمله آزمایشگاه آنالیز دستگاهی، شیمی و میکروبیولوژی، سم شناسی محیط، پسماند و آلودگی هوا

نقاط ضعف (Weakness)

- عدم وجود بودجه کافی جهت خرید تجهیزات آزمایشگاهی
- عدم وجود بودجه کافی جهت انجام طرح های پژوهشی
- عدم وجود کارشناسان کافی در گروه و آزمایشگاه محیط خارجی

- نداشتن چارت سازمانی جهت کارشناس گروه و آزمایشگاه های تخصصی (نداشتن مجوز استخدام)
- کمبود امکانات رفاهی اعضای هیات علمی و کارشناسان
- کمبود امکانات تجهیزاتی جهت آزمایشگاه ها و کارگاههای آموزشی
- کمبود فضای کارگاه و سایت کامپیوتری جهت ارائه خدمات لازم و مطلوب

فرصتها (Opportunities)

- امکان همکاری و ارتباط پویا با سایر دانشگاههای علوم پزشکی و مراکز تحقیقاتی تابعه
- همجواری با وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر سازمان ها و نهادهای رسمی کشور
- قرار داشتن دانشکده در پردیس مرکزی دانشگاه
- تعامل و همکاری مناسب با گروه های موجود در دانشکده شامل: اپیدمیولوژی، آموزش بهداشت و بهداشت حرفه ای
- امکان ارتباط مناسب با انجمنهای علمی
- وجود زمینه های تحقیقاتی و مشکلات عمده بهداشتی